

УДК 343.222.4 (477)

DOI <https://doi.org/10.32689/3083-7359.2026.2.12>

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА СКЛАДОВА ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ

Г. С. Поліщук, С. В. Колісник

STRUCTURAL-FUNCTIONAL COMPONENT OF COUNTERING CRIME IN THE SPHERE OF LAND PROTECTION

Hennadii Polishchuk, Serhiy Kolisnyk

Анотація. Статтю присвячено дослідженню структурно-функціональної складової протидії злочинності у сфері охорони земель. Актуальність дослідження зумовлена особливим значенням земельних ресурсів для екологічної, продовольчої та економічної безпеки України, а також поширеністю кримінальних посягань, пов'язаних із порушенням установленого порядку використання та охорони земель. Метою статті є розкриття змісту структурно-функціональної складової протидії злочинності у сфері охорони земель, визначення її основних елементів та обґрунтування характеру взаємозв'язків між ними.

Обґрунтовано необхідність розгляду протидії злочинності у сфері охорони земель як системної діяльності, що передбачає узгоджене функціонування її структурних елементів. Визначено, що структурно-функціональна складова охоплює рівні, об'єкти, суб'єктів та інтегративні зв'язки протидії. Виокремлено глобальний, національний, регіональний, місцевий та галузевий рівні, взаємодія яких забезпечує поєднання загальних стратегічних орієнтирів із конкретними умовами поширення злочинності у сфері охорони земель.

Розкрито зміст об'єктів протидії, до яких віднесено управлінські, економічні, соціально-поведінкові, територіально-екологічні та корупційні чинники. Охарактеризовано систему спеціалізованих і неспеціалізованих суб'єктів протидії та визначено значення їх функціональної диференціації. Обґрунтовано, що системність відповідної діяльності забезпечується передусім інтегративними зв'язками між її суб'єктами, цілями, завданнями та функціями. Визначено особливе місце Спеціалізованої екологічної прокуратури у забезпеченні координації діяльності відповідних суб'єктів у межах установленого законом компетенції.

Сформовано авторське бачення структурно-функціональної побудови протидії злочинності у сфері охорони земель як взаємопов'язаної системи, функціонування якої має враховувати різноманітність кримінальних проявів, криміногенних чинників та територіально-галузевих особливостей їх поширення.

Ключові слова: злочинність у сфері охорони земель, протидія злочинності, структурно-функціональна складова, система протидії, охорона земель, криміногенні чинники, суб'єкти протидії, Спеціалізована екологічна прокуратура.

Abstract. The article is devoted to the study of the structural and functional component of combating crime in the field of land protection. The relevance of the study is due to the special importance of land resources for the ecological, food and economic security of Ukraine, as well as the prevalence of criminal encroachments associated with the violation of the established procedure for the use and protection of land. The purpose of the article is to reveal the content of the structural and functional component of combating crime in the field of land protection, to determine its main elements and to substantiate the nature of the relationships between them.

The need to consider combating crime in the field of land protection as a systemic activity, which involves the coordinated functioning of its structural elements, is substantiated. It is determined that the structural and functional component covers levels, objects, subjects and integrative relations of the counteraction. The global, national, regional, local and sectoral levels are distinguished, the interaction of which ensures the combination of general strategic guidelines with specific conditions for the spread of crime in the field of land protection.

The content of the objects of counteraction is revealed, which include managerial, economic, socio-behavioral, territorial-ecological and corruption factors. The system of specialized and non-specialized subjects of counteraction is characterized and the significance of their functional differentiation is determined. It is substantiated that the systematic nature of the relevant activity is ensured primarily by integrative connections between its subjects, goals, tasks and functions. The special place of the Specialized Environmental Prosecutor's Office in ensuring the coordination of the activities of the relevant subjects within the competence established by law is determined.

The author's vision of the structural and functional construction of counteraction to crime in the field of land protection as an interconnected system is formed, the functioning of which must take into account the diversity of criminal manifestations, criminogenic factors and territorial and sectoral features of their distribution.

Key words: crime in the field of land protection, combating crime, structural and functional component, counteraction system, land protection, criminogenic factors, subjects of counteraction, Specialized Environmental Prosecutor's Office.

1. Вступ. Земля відповідно до ст. 14 Конституції України є основним національним багатством, що перебуває під особливою

охороною держави. Її виняткове екологічне, економічне та соціальне значення зумовлює необхідність забезпечення належного рівня

охорони земельних ресурсів від різноманітних кримінально протиправних посягань. Забруднення або псування земель, незаконне заволодіння ґрунтовим покривом, незаконне заволодіння землями водного фонду, безгосподарське використання земель та інші кримінальні правопорушення у цій сфері спричиняють негативні наслідки для стану довкілля, продовольчої та екологічної безпеки держави, а також сталого використання її природно-ресурсного потенціалу.

Актуальність проблеми посилюється в умовах тривалої деградації ґрунтів, значного антропогенного навантаження, поширення ерозійних та інших деградаційних процесів. Додатковим чинником дестабілізації стану земельних ресурсів стала збройна агресія російської федерації проти України, наслідком якої є масштабне механічне, фізичне та хімічне пошкодження земель і ґрунтового покриву. За таких умов охорона земель набуває не лише природоохоронного, а й виразного безпекового значення, оскільки стан земельних ресурсів безпосередньо пов'язаний із забезпеченням екологічної та продовольчої безпеки України.

Водночас ефективна протидія злочинності у сфері охорони земель не може зводитися виключно до криміналізації окремих видів суспільно небезпечної поведінки та здійснення кримінального переслідування осіб, які вчинили відповідні кримінальні правопорушення. Її результативність залежить від функціонування цілісної системи суб'єктів, наділених правоохоронними, контрольними, управлінськими, інформаційно-аналітичними, експертними та іншими повноваженнями у сфері охорони земель. До неї належать органи кримінальної юстиції, суб'єкти державного екологічного й земельного контролю, органи виконавчої влади та місцевого самоврядування, а також інші державні й недержавні інституції, діяльність яких прямо чи опосередковано спрямована на запобігання кримінальним загрозам земельним ресурсам.

Злочинність у сфері охорони земель як відносно самостійний сегмент екологічної злочинності має складну внутрішню структуру, охоплюючи сукупність різних за характером і механізмом учинення кримінальних правопорушень, пов'язаних із забрудненням, псуванням, незаконним заволодінням та іншими формами протиправного впливу на землі й ґрунти. Відповідно системного характеру має набувати і протидія цьому явищу. Її ефективність визначається не лише результативністю діяльності окремих суб'єктів, а й характером зв'язків між ними, розподілом

функцій, узгодженістю компетенції, повнотою інформаційного обміну та належним рівнем координації.

Відтак науковий аналіз структурно-функціональної складової протидії злочинності у сфері охорони земель є необхідною передумовою формування цілісного механізму відповідної діяльності. Це зумовлює потребу у визначенні системи суб'єктів протидії, з'ясуванні їх функціонального призначення та взаємозв'язків, а також обґрунтуванні напрямів удосконалення організаційних засад їхньої взаємодії. Саме у цьому контексті структурно-функціональний підхід дає змогу розглядати протидію злочинності у сфері охорони земель не як сукупність розрізнених заходів, а як цілісну систему взаємопов'язаних елементів, об'єднаних спільною метою мінімізації кримінальних загроз земельним ресурсам України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика правової охорони земель та інших природних ресурсів, кримінальної відповідальності за посягання на них знайшла відображення у працях В. І. Андрейцева, С. Б. Гавриша, О. О. Дудорова, Ю. А. Кішінець, Т. О. Коваленко, О. В. Конишевої, Г. С. Крайника, П. Ф. Кулинич, Н. Р. Малишевої, В. К. Матвійчука, Р. О. Мовчана, В. О. Навроцького, М. І. Панова, О. О. Пенязькової, Б. М. Семенишиної-Фіголь, М. І. Сингаєвської, Н. Ю. Цвіркун, Ю. С. Шемшученка, А. М. Шульги та інших учених у галузі кримінального, екологічного та земельного права. Значний внесок у розроблення кримінологічних засад протидії екологічній злочинності зробили Т. В. Корнякова, С. І. Марко, О. В. Мельник, Ю. В. Орлов, Ю. А. Турлова, Н. С. Шевченко, А. С. Яковлев та інші науковці.

Праці зазначених учених сформували належне теоретичне підґрунтя для подальшого дослідження проблем кримінально-правової охорони земель і протидії відповідним кримінальним правопорушенням. Водночас більшість наукових праць присвячена переважно характеристиці окремих складів кримінальних правопорушень, питанням кримінальної відповідальності за посягання на земельні ресурси, правовому режиму їх охорони або загальним проблемам запобігання екологічній злочинності. Комплексне дослідження структурної побудови та функціонального призначення системи суб'єктів протидії злочинності у сфері охорони земель, їх взаємозв'язків, розподілу компетенції та координації діяльності дотепер не отримало належного висвітлення у вітчизняній юридичній науці.

Мета статті полягає у розкритті змісту структурно-функціональної складової протидії злочинності у сфері охорони земель, визначенні її основних елементів та обґрунтуванні характеру взаємозв'язків між ними.

2. Матеріали та методи. У дослідженні використано системно-структурний, формально-логічний (догматичний) методи, методи наукового узагальнення та моделювання. Системно-структурний метод застосовано для визначення елементів і взаємозв'язків структурно-функціональної складової протидії злочинності у сфері охорони земель; формально-логічний (догматичний) – для аналізу нормативно-правової основи відповідної діяльності; наукове узагальнення та моделювання – для формування авторського бачення її структурно-функціональної побудови.

3. Результати і обговорення. Різноманітність кримінальних посягань на земельні ресурси, їх детермінаційного комплексу та способів заподіяння шкоди зумовлює необхідність системного підходу до протидії злочинності у сфері охорони земель. Йдеться не лише про безгосподарське використання земель, а й про забруднення або псування земель, незаконне заволодіння ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель, незаконне заволодіння землями водного фонду в особливо великих розмірах та інші кримінальні практики, пов'язані з порушенням установленого порядку використання й охорони земель. Відмінності у механізмах учинення таких кримінальних правопорушень не заперечують їх системної взаємопов'язаності, оскільки вони посягають на споріднені суспільні відносини, реалізуються в межах єдиного соціально-економічного та правового середовища і нерідко мають спільні криміногенні передумови.

За таких умов ефективна протидія не може зводитися до сукупності розрізнених правоохоронних, контрольних чи превентивних заходів. Вона потребує послідовних, спланованих та узгоджених дій, об'єднаних єдиною концепцією, визначеними цілями, завданнями та функціями. Саме це зумовлює необхідність розгляду протидії злочинності у сфері охорони земель як системи, елементи якої перебувають у взаємозв'язку та взаємозалежності. Як зазначав А. П. Закалюк, принцип системності протидії злочинності як різновиду управління відтворюється із загальних властивостей управління та соціального управління, серед яких цілеспрямованість, організованість, забезпечення поставленої мети комплексом взаємопов'язаних функцій і методів, а також нормативна регламентованість відповідної діяльності [1, с. 373].

Застосування цих положень до предмета дослідження дає підстави розглядати систему протидії злочинності у сфері охорони земель як цілісне утворення, функціонування якого забезпечується взаємодією її структурних елементів. Праксеологічно визначальними в такій системі є структурно-функціональний [2, с. 12; 3, с. 41] та організаційно-управлінський компоненти [4, с. 25]. Перший характеризує внутрішню побудову системи, її елементи, рівні та функціональні зв'язки між ними, другий – порядок організації, координації та управління відповідною діяльністю.

У межах цієї статті зосередимо увагу саме на структурно-функціональній складовій, яка визначає внутрішню організацію системи протидії, логіку взаємодії її елементів та функціональну спрямованість відповідної діяльності. Її зміст доцільно розкрити через систему рівнів, об'єктів, суб'єктів та інтегративних зв'язків протидії.

Структурно-функціональна організація протидії передбачає її реалізацію на декількох взаємопов'язаних рівнях. У кримінологічній літературі рівні протидії злочинності визначаються, зокрема, залежно від територіального масштабу та цільового призначення відповідної діяльності. З огляду на специфіку охорони земель доцільно виокремити глобальний, національний, регіональний, місцевий та галузевий рівні [5, с. 165].

Глобальний рівень відображає місце охорони земель у системі глобальної екологічної політики. Деградація ґрунтів, забруднення земель, втрата їх родючості, незаконне використання земельних ресурсів мають транскордонні та глобальні наслідки, оскільки впливають на продовольчу безпеку, стан екосистем, кліматичні процеси та сталий розвиток. Тому протидія відповідним кримінальним практикам на цьому рівні пов'язана з формуванням міжнародних стандартів охорони земель, обміном інформацією, поширенням належних практик землекористування, науковим співробітництвом та координацією зусиль держав і міжнародних організацій.

Національний (загальнодержавний) рівень забезпечує формування та реалізацію єдиної державної політики у сфері охорони земель. Його зміст охоплює нормативно-правове регулювання, державний контроль, кримінально-правові та кримінологічні заходи, міжвідомчу координацію, інформаційно-аналітичне забезпечення та формування екологічної культури. Саме на цьому рівні мають визначатися стратегічні пріоритети протидії злочинності у сфері охорони земель, забезпечуватися узгодженість діяльності органів

кримінальної юстиції, державного екологічного та земельного контролю, органів виконавчої влади й інших суб'єктів.

Регіональний рівень забезпечує адаптацію загальнодержавної політики до «специфіки регіональних соціально-економічних, еколого-географічних, організаційно-управлінських та інших факторів» [6, с. 204]. Регіональна диференціація злочинності у сфері охорони земель зумовлюється, зокрема, структурою земельного фонду, інтенсивністю сільськогосподарського виробництва, концентрацією промислових підприємств, станом земельних ресурсів, поширеністю окремих способів їх незаконного використання. Відповідно, заходи протидії мають враховувати локалізацію ризиків забруднення та деградації земель, незаконного заволодіння ґрунтовим покривом, незаконного використання земель водного фонду та інших форм кримінальної активності.

Місцевий рівень пов'язаний із безпосередньою реалізацією превентивних, контрольних та інформаційних заходів у межах територіальних громад та інших локальних утворень. Його перевагою є можливість оперативного реагування на конкретні проблеми землекористування, виявлення порушень, взаємодії з місцевими землекористувачами та громадськістю. Особливого значення цей рівень набуває на територіях, що зазнали впливу бойових дій, де порушення земельного покриву, забруднення небезпечними речовинами та обмеження можливостей державного контролю формують додаткові криміногенні ризики.

Галузевий рівень визначається особливостями використання земель у відповідних сферах господарської діяльності. Різні категорії земель та напрями їх використання породжують специфічні ризики кримінальних посягань. Для сільськогосподарського виробництва характерними є ризики виснаження, забруднення та псування ґрунтів, що «зумовлює зниження природно-господарської цінності земель та приведення їх у стан, непридатний або обмежено придатний для подальшого використання за цільовим призначенням» [7, с. 191]; для промислового сектору – техногенного забруднення та незаконного використання земель; для видобувної галузі – пошкодження ґрунтового і рослинного покриву, псування або взагалі втрата родючого шару землі, що істотно обмежує можливість подальшої експлуатації ґрунту [8, с. 124], «осідання землі, мінералізацію ґрунтів» [4, с. 97] та невиконання рекультивційних обов'язків; для використання земель

водного фонду – незаконне заволодіння ними та інші форми протиправного використання. Галузева диференціація дає змогу конкретизувати криміногенні ризики та відповідно коригувати заходи протидії.

Таким чином, зазначені рівні не є ізольованими. Вони утворюють вертикально інтегровану структуру, у межах якої загальні стратегічні орієнтири конкретизуються на регіональному, місцевому та галузевому рівнях, а результати практичної діяльності, навпаки, мають враховуватися під час формування та коригування державної політики.

Наступним елементом структурно-функціональної складової є об'єкти протидії – ті криміногенні явища, процеси та чинники, на нейтралізацію або мінімізацію яких спрямовується відповідна діяльність. Їх доцільно розглядати ширше, ніж лише окремі причини конкретних кримінальних правопорушень, оскільки злочинність у сфері охорони земель формується під впливом комплексу взаємопов'язаних соціальних, економічних, управлінських, правових та поведінкових факторів. За словами А. П. Закалюка, «запобігання повинно адресно поширюватися саме на них, через що і досягається його запобіжна мета. Причому – першочергово і пріоритетно – на ті з них, які становлять безпосередньо обумовлюючий комплекс злочинного прояву.» [1, с. 332].

До основних груп таких об'єктів належать управлінські, економічні, соціально-поведінкові, територіально-екологічні та корупційні чинники.

Управлінські чинники охоплюють недоліки державного адміністрування у сфері охорони земель, недостатню узгодженість повноважень відповідних органів, дублювання функцій, недосконалість моніторингу та контролю за станом земель. Їх криміногенне значення полягає насамперед у зниженні ефективності виявлення порушень та невідворотності відповідальності.

Економічні чинники пов'язані з переважанням короткострокової господарської вигоди над вимогами раціонального та екологічно безпечного землекористування. Намагання мінімізувати витрати на рекультивацию, відновлення родючості ґрунтів, належне поводження з відходами та інші природоохоронні заходи може створювати підґрунтя як для безгосподарського використання земель, так і для їх забруднення чи псування.

Соціально-поведінкові чинники охоплюють низький рівень екологічної культури, правовий нігілізм, толерантне ставлення до порушень земельного законодавства та спо-

живацьке ставлення до земельних ресурсів. За таких умов окремі протиправні практики можуть сприйматися як прийнятні або звичайні способи господарювання, що ускладнює їх раннє виявлення та запобігання.

Територіально-екологічні чинники визначають неоднакову інтенсивність кримінальних проявів у різних регіонах та пов'язані зі станом земель, характером землекористування, природними умовами, рівнем промислового й аграрного навантаження, а також наслідками воєнних дій.

Окрему групу становлять корупційні чинники, що можуть проявлятися у зловживанні повноваженнями під час розпорядження землями, здійснення контрольних процедур, погодження документації, визначення правового статусу земельних ділянок тощо. У науковій літературі зазначається, що до об'єктів запобігання корупції належать: 1) корупціогенні фактори; 2) корупційні ризики в діяльності органів влади, місцевого самоврядування, юридичних осіб публічного й приватного права та їх посадових осіб; 3) неправомірна поведінка службових і посадових осіб органів державної влади та місцевого самоврядування [9, с. 207]. Корупційне потурання послаблює контрольні механізми та сприяє відтворенню інших криміногенних факторів.

Отже, об'єкти протидії мають комплексний характер, а їх нейтралізація потребує диференційованого впливу. При цьому один і той самий криміногенний фактор може зумовлювати різні форми злочинної поведінки, що додатково підтверджує необхідність системної, а не вузькоспеціалізованої протидії.

Реалізація визначених завдань забезпечується системою суб'єктів протидії, яка включає спеціалізовані та неспеціалізовані інституції. До спеціалізованих належать органи кримінальної юстиції, державного екологічного та земельного контролю, а також інші органи, компетенція яких безпосередньо пов'язана з охороною земель. Неспеціалізовані суб'єкти охоплюють органи державної влади та місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання, наукові установи, заклади освіти, громадські природоохоронні організації та засоби масової інформації.

Функціональна диференціація суб'єктів є необхідною умовою системи протидії, оскільки різні інституції реалізують контрольні, правоохоронні, превентивні, інформаційні, аналітичні, освітні та інші функції. Водночас сама наявність значної кількості суб'єктів не забезпечує системності. Вона виникає лише за умови належної взаємодії між ними.

У цьому контексті особливого значення набувають інтегративні зв'язки, які забезпечують узгодженість цілей, завдань і функцій суб'єктів протидії. Їх внутрішньосистемний вимір охоплює міжвідомчу взаємодію, обмін інформацією, спільне планування, координацію контрольних і правоохоронних заходів, аналітичне узагальнення отриманих результатів. Зовнішньосистемний вимір полягає у взаємодії системи протидії злочинності у сфері охорони земель із механізмами екологічної, аграрної, економічної, антикорупційної та іншої державної політики.

Особливе місце у цій системі посідає Спеціалізована екологічна прокуратура, діяльність якої пов'язана із забезпеченням узгодженості дій суб'єктів у сфері протидії екологічній злочинності. Її спеціалізація [10] створює організаційні передумови для концентрації професійної компетентності та інформації щодо кримінальних правопорушень у сфері охорони довкілля, у тому числі земельних правопорушень, а також для координації взаємодії правоохоронних і контролюючих органів у межах визначених законом повноважень.

Водночас координація не повинна розглядатися як механічне підпорядкування одних суб'єктів іншим. Її функціональне призначення полягає у забезпеченні узгодженості діяльності самостійних інституцій, усуненні дублювання, своєчасному обміні інформацією та концентрації ресурсів на найбільш криміногенних напрямках. Саме інтегративні зв'язки перетворюють сукупність окремих суб'єктів і заходів на цілісну систему протидії.

Таким чином, структурно-функціональна складова протидії злочинності у сфері охорони земель являє собою взаємопов'язану систему рівнів, об'єктів, суб'єктів та інтегративних зв'язків, функціонування яких спрямоване на виявлення, нейтралізацію та мінімізацію криміногенних чинників і відповідних кримінальних проявів. Її системність визначається не кількістю складових, а характером зв'язків між ними, функціональною диференціацією та здатністю забезпечувати узгоджене реагування на різні форми злочинності у сфері охорони земель.

4. Висновки. Структурно-функціональна складова протидії злочинності у сфері охорони земель є системою взаємопов'язаних елементів, що забезпечують цілісність, узгодженість та функціональну спрямованість відповідної діяльності. Її зміст доцільно розкривати через сукупність рівнів, об'єктів, суб'єктів та інтегративних зв'язків.

Встановлено, що багаторівневий характер протидії охоплює глобальний, національний,

регіональний, місцевий та галузевий рівні, взаємодія яких забезпечує адаптацію загальних стратегічних орієнтирів до конкретних криміногенних умов. Об'єктами протидії виступають взаємопов'язані управлінські, економічні, соціально-поведінкові, територіально-екологічні та корупційні чинники, нейтралізація яких має бути диференційованою залежно від характеру відповідних кримінальних проявів.

Обґрунтовано, що ефективність системи визначається не лише функціональною спеціалізацією її суб'єктів, а передусім якістю

інтегративних зв'язків між ними. У цьому контексті Спеціалізована екологічна прокуратура посідає важливе місце у забезпеченні координації діяльності відповідних суб'єктів у межах установленої законом компетенції.

Отже, структурно-функціональна складова забезпечує системність, диференційованість та узгодженість протидії злочинності у сфері охорони земель, створюючи передумови для її адаптації до різних форм кримінальних посягань, криміногенних чинників та умов їх поширення.

REFERENCES

1. Zakaliuk, A. P. (2008). *Kurs suchasnoi kryminolohii: teoriia i praktyka* [Course of modern criminology: Theory and practice] (Vol. 1: Teoretychni zasady ta istoriia ukrainskoi kryminolohichnoi nauky [Theoretical foundations and history of Ukrainian criminological science]). Kyiv: Vydavnychy Dim «In Yure».
2. Lytvynov, O. M. (2010). *Sotsialno-pravovyi mekhanizm protydii zlochynnosti v Ukraini (teoretychni ta praktychni zasady)* [Socio-legal mechanism for combating crime in Ukraine: Theoretical and practical foundations] (Doctoral dissertation abstract). Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs, Dnipropetrovsk.
3. Turlova, Yu. A. (2018). *Ekolohichna zlochynnist v Ukraini: kryminalno-pravovi ta kryminolohichni zasady protydii* [Environmental crime in Ukraine: Criminal law and criminological principles of combating]. Kyiv: Znannia Ukrainy.
4. Maksimentsev, M. H. (2019). *Kryminolohichni zasady protydii zlochynnosti u sferi nadrokorystuvannia* [Criminological principles of combating crime in the sphere of subsoil use] (Doctoral dissertation). Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv.
5. Kolisnyk, S. V. (2026). *Kryminolohichna kharakterystyka bezhospodarskoho vykorystannia zemel v Ukraini ta protydiia tsym zlochynam* [Criminological characteristics of mismanagement of land use in Ukraine and combating these crimes] (PhD dissertation). V. M. Koretsky Institute of State and Law of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv.
6. Polishchuk, H. S. (2006). *Kryminolohichna kharakterystyka ta zapobihannia zlochynam proty dovkillia (za materialamy Prychornomorskoho rehionu Ukrainy)* [Criminological characteristics and prevention of crimes against the environment: Based on materials from the Black Sea region of Ukraine] (Candidate dissertation). Kyiv.
7. Krainyk, H. S. (2019). *Kryminalna vidpovidalnist za zabrudnennia abo psuvannia zemel v Ukraini* [Criminal liability for land pollution or damage in Ukraine]. Kharkiv: Drukarnia Madryd.
8. Turlova, Yu. A., & Polishchuk, H. S. (2020). Deiaki problemni pytannia kryminalizatsii nezakonnoho vydobuvannia burshtynu [Some problematic issues of criminalization of illegal amber mining]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho hirnychoho universytetu*, (5), 122–128.
9. Lukashevych, S. Yu. (2021). Obiekty zapobihannia zlochynnosti ta koruptsii [Objects of crime and corruption prevention]. *Teoriia i praktyka pravoznavstva*, 2(20), 200–213. <https://doi.org/10.21564/2225-6555.2021.2.244883>
10. Checherskyi, V. I. (2023). Efektyvnist vprovadzhennia spetsializatsii prokuroriv na prykladi Spetsializovanykh ekolohichnykh prokuratur [Effectiveness of introducing prosecutor specialization: The case of Specialized Environmental Prosecutor's Offices]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo*, 75(3), 123–128. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.75.3.20>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Hennadii Polishchuk

Candidate of Law, Associate Professor

e-mail: polischuk2007@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0829-2621>

Геннадій Поліщук

кандидат юридичних наук, доцент

e-mail: polischuk2007@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0829-2621>

Serhiy Kolisnyk

Doctor of Philosophy in specialty 081 "Law", Senior
Lecturer, Department of Law, Vinnytsia National
Agrarian University
e-mail: kolisnik_sergiy@ukr.net
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-7367-6931>

Сергій Колісник

доктор філософії за спеціальністю 081 «Право»,
старший викладач кафедри права Вінницького
національного аграрного університету
e-mail: kolisnik_sergiy@ukr.net
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-7367-6931>

Дата надходження статті: 15.05.2026

Дата надходження виправленої версії статті: 04.06.2026

Дата прийняття статті: 15.06.2026

Дата публікації статті: 05.10.2026